

A Nagy Tudomány

Háy Jánosnak

Ez a sok
vizsgálódás mire való?
Miért a rengeteg levél?
A beszámolók
dzsungele veszi körül
az ismétlődés fehér centrumát.

A Nagy Tudomány, ez volt a kiállítás címe, amit megtekinthettünk. Az előképen bányászok és földművelők dolgoztak a tájon, az alakítás végtelenszeres módozatának bővületében.

Valaki, aki a látványtól eltevely szemléli a mezőt, és a minduntalan bekövetkező változást látja: csak az jelenhet meg, ami ismétlődik, és ami ismétlődik, az nem létezik. Ez a földművelők örök szomorúsága. A belátás a tevékenység sodrába ragadja őt. „Mélyebb álom volt a mi őseink nyugalma: és mozgásuk tántorgó tánc” – írta a katalógus.

A képek között bolyongó látogató felmérhetetlen kiállításokkal rendelkező bányászati vállalkozó. A felszólítás, mely egyre mélyebbre úzi, lassan minden késztetésétől megfosztja, és a felszíntől idegen, levegő nélküli folyosón őt egy kiáltással hátrahagyja. Ez a hely csak a képzelet számára lakható, véli a látogató, és felhagy a képzelgéssel.

„A tűnődés vagy a csodálkozás némaságában ültek hét napon át” olvashattuk a szövegben, „s mikor megszólaltak szájukat szárnyas szavakra nyitották.” A természet elborította a csend, csak néhány tudni vágyó araszolgatott, felhagyva a tájékoztatóban javasolt útiránnyal.

A kutatók ösztönös élete megmagyarázhatatlan. Itt ért minket az a meglepetés, hogy egy önként vállalkozó, mint hirtelen merészséggel leemelt kötet a polcról, elmagyarázta a látottakat.

„A véletlen nehézség készíteti Önöket, hogy a történet pillanatain így hosszan merengjenek. A rend előállítását szemlélteti ez a diagram, és Önök most egy toronyból szemlélhetik a tájat, alátékinthetnek egy zárt világra. Tegyenek úgy, mintha rajta kívül nem lenne semmi. Innen egy ősi „levél” lenyomata látszik, a „test”, mely benne és rajta a lepelben.

Mit a bölcs növények és a jámbor állatok létükkel a földre írtak, az tűnik fel jelennek, egy zárszerkezet, szétszórt darabjai a múltak, az elhagyott tájak és a csontvázak.

Hogyan hallatszódhat még a feltörés zaja?

Miért volt ez a hullás,
mely leért és itt kijelenti: egy labirintust kell ide képzelni, és a nyílt kérdésre adott önkéntelen válasz az útirány, mely elindítja a lenyomatokban a bolyongást.

A százféle hold, a végtelenszeres derengés láttatja a képet: minden egyes árnyék egy újabb utasítás.

A labirintust építsd tovább!

Menj, légy magad levél!

Az erezet a birodalom szívéhez elvezet, s fent az ég-tükörben a csontok közt a táplálékot látni. Itt van az átalakító fázis: az ásványok könnyűek lesznek, ahogy rájuk fúj egy lehellet, úgy épülnek ég-föld falak és szerveződnek útvonalak.

Mit tudnak a szavak?

Most kellene lejutnunk a toronyból. Aki beszélt, annak minden szava kiáltás volt. Kísérletet tett kijelenteni egy valóságot, és testével megjeleníteni egy lepedőn. Magvető és temető.

Miként alakul e véget nem lelő nyomozás? Miért nyit, – ha újra csak bezárhat? Már a kezdetén látni, hogy minden egy tokba tárva”

Szeged

Kurdi Fehér János